

УДК 811.125'285.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-209-16>

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

USING THE PROJECT METHOD IN TEACHING ENGLISH

Гудима Г. Б.,

*orcid.org/0000-0001-6074-4384**викладач кафедри української та англійської мови**Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського*

Слодиницька Ю. Р.,

*orcid.org/0000-0001-6378-8657**викладач кафедри української та англійської мови**Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського*

Автор наукової статті розглядає застосування методу проєктів у контексті викладання англійської мови з акцентом на педагогічні та методологічні аспекти. Представлене дослідження пропонує глибше розуміння ефективності даного методу та його вплив на розвиток мовних компетенцій та критичного мислення учнів. Стаття розпочинається обґрунтуванням актуальності теми в контексті глобального розвитку освіти та важливості підготовки учнів до комунікації в міжнародному середовищі. Автор підкреслює потребу вдосконалення традиційних методик викладання для ефективної адаптації їх до сучасних викликів. Науковий аспект розглядається через аналіз теоретичних засад методу проєктів, висвітлюючи його відмінності від традиційних методик та вказуючи на теоретичні підстави для його використання в контексті викладання англійської мови. Зокрема, розглядаються аспекти взаємодії учнів у групах, стимулювання критичного мислення та розвиток мовної компетенції у процесі реалізації освітніх проєктів. Важливою частиною статті є практичний аспект, де приводяться конкретні приклади успішного використання методу проєктів у класі з подальшим аналізом отриманих результатів. Це дозволяє ознайомитися з конкретними інструментами та ідеями для впровадження даного методу у власній педагогічній практиці. Окрема увага приділяється ролі вчителя та учня у процесі впровадження методу проєктів, виявленню та розвитку їхніх компетенцій у новому контексті навчання. Автор також розглядає вплив даного підходу на мотивацію учнів та здатність до саморегулювання. У заключній частині наукової статті автор вказує на значущість дослідження для педагогічної громадськості та наголошує на його практичній цінності для вчителів англійської мови та педагогічних дослідників, які прагнуть до постійного вдосконалення своєї педагогічної майстерності та підвищення ефективності освітнього процесу.

Ключові слова: освітній процес, проєктна технологія, іншомовна компетентність, критичне мислення, мовленнєва освітня ситуація.

The author of the research article explores the application of the project method in the context of teaching the English language, with a focus on pedagogical and methodological aspects. The presented study aims to provide a deeper understanding of the effectiveness of this method and its impact on the development of language competencies and critical thinking skills in students. The article begins by justifying the relevance of the topic in the context of global educational development and the importance of preparing students for communication in an international environment. The author emphasizes the need to enhance traditional teaching methods for their effective adaptation to contemporary challenges. The research aspect is examined through an analysis of the theoretical foundations of the project method, highlighting its differences from traditional methods, and indicating the theoretical basis for its use in the context of teaching the English language. Specifically, aspects of student interaction in groups, stimulation of critical thinking, and the development of language competence in the implementation of educational projects are discussed. A crucial part of the article is the practical aspect, where specific examples of successful project method implementation in the classroom are provided, followed by an analysis of the obtained results. This allows readers to familiarize themselves with concrete tools and ideas for implementing this method in their own pedagogical practice. Special attention is given to the role of the teacher and student in the process of implementing the project method, identifying and developing their competencies in a new learning context. The author also examines the

impact of this approach on student motivation and self-regulation. In the concluding section of the research article, the author highlights the significance of the study for the pedagogical community and emphasizes its practical value for English language teachers and educational researchers who strive for continuous improvement of their pedagogical expertise and the enhancement of educational processes.

Key words: educational process, project technology, foreign language competence, critical thinking, communicative educational situation.

Постановка проблеми. Сучасна педагогіка невинно трансформується, шукаючи нові, ефективніші підходи до викладання іноземних мов. В умовах глобалізації та швидкого технологічного розвитку освіти, вчителі англійської мови мають ключове завдання – готувати учнів до успішного функціонування в міжнародному оточенні. Однак, часто інновації в системі викладання вимагають від нас не лише оновлення методик, але й поглибленого розуміння психології та індивідуальних особливостей навчання учнів. У цьому контексті, метод проєктів виходить на передній план як ефективний інструмент формування мовних компетенцій та розвитку критичного мислення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обрана проблематика є досить поширеною в наукових колах. Проте в умовах швидкого оновлення змісту та інструментів шкільної освіти, дана тема постійно адаптується та покращується [1–6]. Опрацьовані джерела відображають актуальний стан використання проєктів під час викладання англійської мови.

Мета статті – охарактеризувати методичні аспекти використання методу проєктів під час викладання англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Спілкування англійською мовою передбачає розвиток іншомовної компетентності, яка є важливою складовою базової комунікативної компетентності. Ця компетентність включає в себе наявність необхідного словникового запасу та вміння ним користуватися залежно від ситуації, тобто набуття дискурсивних навичок, які дозволяють орієнтуватися в обставинах під час спілкування, визначати комунікативну мету мовця та співрозмовника і здійснювати процес творення мовленнєвої діяльності, яка безпосередньо визначається комунікативною метою.

Крім того, стрімкий розвиток життя сприяє появі комплексу нових підходів та інструментів у вивченні іноземних мов. Учасники освітнього процесу переконані, що інтерактивні методи навчання, використання новітніх технологій та залучення до науково-дослідницької роботи (виконання проєктів тощо) дають змогу розвивати ключові компетентності [1].

Проєкт цінний саме тим, що під час його виконання учні навчаються працювати самостійно і набувають досвіду пізнавальної та навчальної діяльності, що, як відомо, є невід’ємною складовою сучасної освіти. У процесі проєктної роботи відповідальність за навчання лежить на учневі як на особистості і як на членові проєктної команди. Найголовніше, що саме учень, а не вчитель, визначає, що буде містити проєкт, в якій формі і як він буде представлений. Іншими словами, проєкт – це можливість для учнів висловити власні ідеї у зручний для них спосіб. Слід також зазначити, що без можливості використовувати отримані знання з іноземної мови за межами класу, учні втрачають інтерес до її вивчення [2].

Переваги методу проєктів при вивченні граматики англійської мови є акцент на творчому дослідженні та розвитку здатності студентів презентувати власний проєкт на тему, що вивчається, в цікавій та оригінальній формі. Крім того, учні мають свободу виконувати проєкт відповідно до своїх інтересів та навичок, що свідчить про науково-практичний характер цього методу. Варто підкреслити, що цей метод сприяє розвитку соціальної взаємодії та співпраці між учнями, оскільки вони мають навчитися працювати в групі та взаємодіяти з іншими учнями для отримання пояснень чи інформації.

Найефективнішим способом розробки проєкту є виконання проєктної роботи, яка не передбачає механічне застосування або презентацію вивчених правил англійської граматики, а ско-

ріше самостійний пошук шляхів вирішення поставлених у проєкті завдань. Процес вирішення завдань є, по-перше, способом закріплення вивченого матеріалу і, по-друге, що також дуже важливо, є потенційним джерелом нових знань і навичок у процесі виконання завдань [3].

Учні повинні володіти певними інтелектуальними, творчими та комунікативними навичками. До перших належать: уміння працювати з текстом англійською мовою (виділення головної думки, пошук інформації в англомовному тексті), пошук необхідної інформації в англомовному тексті, аналіз інформації, узагальнення та висновки [4].

Популярність методу проєктів дає можливість поєднати теоретичні знання та їх практичне застосування для вирішення конкретних проблем. Крім того, метод проєктів сприяє розвитку нових підходів до організації педагогічного менеджменту і є одним з найефективніших способів побудови особистісно-орієнтованої педагогічної системи.

Аналізуючи педагогічну літературу з цієї проблеми, різні підходи до поняття методу проєктів, можна зробити висновок, що організація проєктної діяльності учнів спрямована на розвиток здатності самостійно здобувати знання та професійні компетенції.

Відповідно, завданнями проєктної діяльності учнів є:

- систематизація, закріплення, поглиблення набутих теоретичних знань та вмій учнів;
- закріплення та розвиток практичних навичок;
- розвиток пізнавальних та творчих здібностей учнів;
- формування творчого мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення [5].

Підготовчий етап проєктної діяльності передбачає вибір теми проєкту, розподіл учнів по групах, висунення цілей і завдань проєкту. Оскільки проєкт реалізується з учнями старшого шкільного віку, вони можуть самі розділитися на групи, залежно від загальної кількості учнів у класі. Для того щоб досягти поставленої мети, учням необхідно вирішити низку завдань, а саме:

1. Зібрати необхідну інформацію з даної теми.
2. Проаналізувати всю отриману інформацію.

3. Виявити загальні моменти святкування та особливості харчування у Великій Британії, дати власну оцінку традиціям країни. Учнями можуть бути використані автентичні статті з журналів, книги, статті в мережі Інтернет.

Реалізація проєкту включає в себе вибір методу дослідження, безпосередню роботу над завданням та оформлення результату роботи. За даною темою проєкту учнями можуть використовуватися такі методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення використаної літератури, а також метод порівняння.

Щоб проєкт був детальним, учням необхідно охопити такі мікротеми:

- відомості по країні;
- символи харчової поведінки англійців;
- традиційна святкова їжа.

Під час обміну інформацією за результатами аналізу зібраного матеріалу учні приймають участь у різноманітних комунікативних ситуаціях, розвиваючи вміння іншомовного спілкування. Для представлення результатів порівняння учасникам проєкту необхідно використовувати такі фрази:

1. Have a lot in common...
2. The main similarity between these...
3. Another similarity is...
4. The main difference is (that)...
5. In contrast, ..

Як підсумковий продукт учні можуть створити доповідь із презентацією, або створити стінгазету, або створити невеличкий відео ролик про виконану роботу. На даному етапі учням необхідно ознайомитися і оволодіти новим лексичним матеріалом з даної тематики, а також вивчити мовні кліше для логічності своєї розповіді.

Наступний етап «Тиха презентація» має проходити всередині групи, де кожен член команди представляє зроблену роботу. Учасники команд деталізують роботу, вказують на недоліки та помилки. Потім учасники збирають роботу кожного в єдине ціле.

На публічному захисті кожна група представляє свій проєкт. Під час складання доповіді за презентацією учням необхідно використовувати такі мовні кліше:

1. Just at the beginning I would go as far as to say that...
2. It should be pointed out right as the beginning that...
3. We very clearly remember that...
4. Today we'll be taking a closer look at...
5. We very clearly remember that...
6. But right now our attention turns to...
7. And now let's turn to...
8. And the thing that comes particularly strongly is...
9. One of the things that must be of concern (importance) to us is...
10. To draw to a close I'd like to say that...
11. To have the final say in the matter...
12. To crown it all I'd like to say that...
13. Let's have a final look at...
14. It only remains for me to say...
15. I would like to sum up the chief points of what has just been said...

Крім того, до презентації результату проєкту висувуються такі вимоги: вступний слайд, цілі роботи, актуальність, завдання, вступ у предметну галузь, огляд наявних досліджень за темою, огляд методів проведення експериментів (кілька слайдів), результат аналізу зібраного матеріалу, висновки.

Етап «Оцінювання» передбачає аналіз виконаних робіт, отримання запитань щодо проєкту та давання оцінки. На цьому етапі відбувається оцінювання роботи учнів з боку членів інших груп у вигляді монологічного висловлювання або дискусії іноземною мовою, тому учням також необхідно володіти такими мовленнєвими кліше для висловлення власної думки:

1. I know from personal experience...
2. I hold the view that...
3. Well, my personal feeling is...
4. It's my firm believe that...
5. As far as I am concerned...
6. It's been my observation that...
7. It's from this angle that one must seriously consider this problem...
8. But one mustn't lose sight of the fact that...

У зв'язку з тим, що на підсумковому етапі проєктної діяльності формується остаточна оцінка за виконану роботу груп, були розроблені критерії оцінювання як для самих учнів, так і для педагога. Крім того, на останньому етапі має бути проведена рефлексія, з метою усвідомлення пройденної роботи.

Критерії оцінювання результатів виконання проєктів дають змогу зробити процедуру оцінювання зрозумілою та прозорою для учнів, що сприяє їхній активній участі в організації власної освітньої діяльності та створює орієнтири, яких необхідно досягти під час надання результатів проведених досліджень.

Матеріально-технічний інструментарій включає в себе всі засоби, що можуть використовуватися учнями для реалізації проєкту. Тут можуть бути використані автентичні бібліотечні джерела, відео та аудіо матеріали, навчальні посібники та Інтернет ресурси.

Для проведення рефлексії учні мають індивідуально дати розгорнуту відповідь на такі запитання анкети:

1. Як впливало спілкування іноземною мовою на роботу в групі?

2. Якого рівня комунікативні труднощі відчували учасники групи під час виконання завдання?

3. Чи цікава була тема проєкту?

4. Чи важкою була тема для реалізації проєкту?

5. Чи збереглася єдність у групі під час колективної роботи?

6. Чи покращилися навички іншомовного спілкування?

7. Чи навчилися чогось нового?

8. Чи зросла особиста впевненість після роботи над проєктом?

9. Чи отримали почуття задоволення від виконаної роботи і що не задовольнило в ній?

10. Що нового ви дізналися з цієї теми?

11. Які теми проєктів ви могли б запропонувати для подальшої роботи?

12. Ви хотіли б виконувати індивідуальний проєкт чи груповий?

Під час опрацювання анкет учителю необхідно приділити особливу увагу ступеню задоволеності учнями своєю роботою в проєкті, отриманими результатами дослідження.

Важливим чинником успішності навчання є зростання впевненості учнів у власних силах виконання подібних завдань у майбутньому. Важливо також зрозуміти, наскільки була цікавою і корисною тема проєкту для учнів, і в якому напрямку їм хотілося б продовжувати дослідження. Необхідно також оцінити самооцінку учнів власних досягнень у проєкті, зафіксувати труднощі та недоліки в роботі, щоб уникнути їх на майбутньому шляхом коригування запропонованих етапів реалізації проєкту або роботи в ньому.

Насамкінець хотілося б зазначити, учні стають повноправними учасниками освітнього процесу, оскільки технологія проєктної діяльності передбачає злагоджену роботу між учасниками проєкту та вчителем. Учитель тут стає не джерелом передачі знань, а організатором роботи, консультантом і колегою.

Для формування іншомовної комунікативної компетенції необхідно на кожному етапі проєктної діяльності володіти та відпрацьовувати отриманий лексичний матеріал, а також активно взаємодіяти з учасниками групи.

Незважаючи на ефективність цієї освітньої технології, вона не може використовуватися регулярно через тривалість її реалізації. Оскільки виконання проєкту передбачає витрату значної кількості часу на його реалізацію під час позаурочної діяльності учнів та презентацію в класі, то краще використовувати проєкти наприкінці тематичного модуля [6].

Метод проєктів може бути допоміжною освітньою технологією і дає позитивні результати у поєднанні з іншими технологіями.

Висновки й перспективи подальших розробок у цьому напрямку. У результаті проведеного дослідження використання методу проєктів у викладанні англійської мови виявилось не лише актуальним, але й надзвичайно перспективним. Використання методу проєктів стимулює розвиток мовних компетенцій учнів, сприяє формуванню навичок критичного мислення та розвитку комунікативних вмінь. Це підкреслює його значущість як ефективного інструменту для досягнення освітніх цілей в сучасному світі.

Слід відзначити, що отримані результати мають практичне застосування для вчителів англійської мови, допомагаючи їм адаптувати педагогічні підходи до сучасних викликів. Це також стає джерелом невичерпної інформації для педагогічних дослідників, які прагнуть не лише розширити свої теоретичні знання, але й знаходити конкретні інструменти для підвищення ефективності навчання та викладання.

Результати дослідження відкривають нові перспективи для подальших наукових пошуків в сфері методики викладання англійської мови. Його результати можуть бути використані для розробки покращених педагогічних стратегій та підручників, сприяючи вдосконаленню освітнього процесу та підвищенню якості навчання англійської мови на всіх рівнях освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кравченко Т. М., Куцин М. В. Метод проєктів як інтерактивна технологія навчання лексичної компетенції на уроках англійської мови. *The 9 th International scientific and practical conference «Innovations and prospects of world science» (April 28–30, 2022) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2022. С. 432–438.*
2. Шевченко М. Застосування інноваційних методів на уроках англійської мови (на прикладі проєктного методу). *Молодий вчений*, 2021, № 5 (93). С. 222–225.
3. Деркач С. П. Метод проєктів у навчанні практичної граматики англійської мови. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна Робота»*. 2022. №1 (50). С. 73–76.
4. Маргітич М. Я. Ефективність використання методу проєктів на уроках іноземної мови. *«Science progress in European countries: new concepts and modern solutions»: Papers of the 3rd International Scientific Conference*. 2018. № 11. С. 65–72.
5. Никонорова Л. Інноваційні технології в освіті: метод проєктів у вивченні іноземних мов. *Інноватика у вихованні*. 2020. № 11. Т. 2. С. 216–222.
6. Костецька Г. Застосування методу проєктів з залученням онлайн-дошки Padlet для уроку іноземної мови. *Молодий вчений*, 2021, №11 (99). С. 168–171.